

“Kendi gözlerimizden”

Estetik Deneyim Yoluyla Dönüştürücü Öğrenme

DERS PLANI 4

kalıplaşmış algıları dönüştürme - göç

- **Hedef Grup:** lise öğrencileri, yetişkinler
- **Öğrenme Hedefleri:** Bu aktivitenin sonunda, katılımcılar...
 1. Göç meselesini **tanımlayabilecekler.**
 2. Konuyla ilgili konu başlıklarını **listelenebilecekler.**
 3. Göç meselesiyle ilgili sorunların önceliklerini **seçebilecekler.**
 4. Yabancılara ve mültecilere yönelik tutumlarını **ifade edebilecekler.**
 5. Sanat eserlerini eleştirel sorularla **birleştirebilecekler.**
 6. Ekip çalışması tartışması sırasında ne toplandığını **gösterebilecekler.**
 7. Başkalarının görüşlerini yargılamadan sanat eserlerini **eleştirip tartışabilecekler.**
 8. Eğitimin başından sonuna kadar konuyla ilgili duyguların ve zihnin değişimini **karşılaştırabilecekler.**
- **Gereken zaman:** 2 saat
- **Gerekli aletler ve malzemeler:** akıllı tahta veya projeksiyon cihazı ve bilgisayar, A4 kâğıtları, büyük yazı kâğıtları, kalemler, kurşun kalemler, komik çıkartmalar (yüz ifadeleri) ve kartpostallar.

Bu çalışma Avrupa Birliği'nin Erasmus+ Programı tarafından desteklenmektedir.

BAŞLIK: “Gurbetin Zorlukları”

1. AŞAMA

- *Belirli bir konuyla ilgili sorgulamadan kabul edilen varsayımların eleştirel olarak incelenmesi gerekliliğinin belirlenmesi.*
- *Konuyu daha fazla incelemek için katılımcılardan onay alınması.*

- 1. Yüz ifadeleri:** Herkes tercih ettikleri en az bir çıkartma (yüz ifadesi) seçer ve ismini söyledikten sonra neden bunu veya bunları seçtiğini açıklar.
- 2. Bir tarafa geçin:** Sınıfın uygun ve geniş bir alanı, mutlak “katılıyorum” ile mutlak “katılmıyorum” arasındaki bir spektrum olarak tanımlanır. Alanın ortası, herkesin bir ifade duymaya başladığı başlangıç noktasıdır. Sosyal konularda çeşitli ifadeler yer verilir. Örneğin: “Türkler misafirperverdir”, “Doğduğun değil doyduğun yer vatanındır”, “Göçmenler suç oranlarını arttırdı”, “Bir gün hepimiz göçmen olabiliriz”, “Göçmenlerle ilgili olumsuz haberler abartılıyor”. Katılımcılar fikirlerine göre bir yerde dururlar. Daha sonra neden bu noktada durduklarını tartışmaları istenir. Daha önce düşünmedikleri bir şey duyarlarsa ve fikirlerini değiştirirlerse, yer değiştirmeleri gerekir.

Dikkat:

- Hiçbir diyalog yok. Sadece yorum yapmadan tartışmaları duyarız.
- Ortada durmuyoruz, yer almak zorundayız!”.
- Başkalarının alana girmelerini ve (böylece alanda yer değiştirmelerini) sağlayacak sebep ve argümanları kullanmaya çalışırız. Biraz da olsa!
- Oyun sırasında yapılan açıklamaları ve başkalarının görüşlerini yargılamıyoruz.

2. AŞAMA

- *Katılımcılar konuyla ilgili görüşlerini ifade eder.*

- 1. Yurtiçi veya yurtdışında gurbette memleketini çok özlediğini bildiğimiz veya düşündüğümüz biri olmakla ilgili, kendilerinin, bir akrabalarının ya da bir arkadaşlarının yaşadıklarıyla ilgili bir hikâyeye anlatmak üzere ekibimizi 3 kişilik gruplara ayırırız (hikâyeye anlatımı yöntemi).**
- 2. 3 kişilik gruplar 6 kişilik gruplar haline gelir ve anlattıkları hikâyeleri tartışırlar. Her grubun grup içerisinde söylenenler ve olanlar hakkında bir yorum metni sunma görevi vardır.**
- 3. Tüm gruplar bir araya gelirler; metinlerini yüksek sesle okurlar ve tahtada tartışılması gereken öğeleri tahtada bir araya getirirler.**

3. AŞAMA

- *İncelenecek bakış açılarını belirleme*

1. Araştırılacak konu başlıklarını ve kritik soruları oluşturalım!

3 kişilik gruplar, konular üzerinde anlaşmak ve konuları öncelik sırasına koymak için konuyla ilgili konu başlıklarını tartışır, tanımlar ve listeler (beyin fırtınası yöntemi). Daha sonra her grup konu başlıkları için bir öncelik listesi hazırlar ve sonuçta ortaya çıkan kendilerine ait bir duygu ve şehirlerindeki mültecilerin sahip olduklarını düşündükleri sonuçta ortaya çıkan bir duygu yazar. Bundan sonra, her gruptan bir temsilci tahtaya gelir ve önceliklerini sonuçta ortaya çıkan duygular ile birlikte "1., 2. ve 3. önemli konu başlığı" başlıkları altına yazar. Son olarak, her iki toplumun genel öncelikleri ve duyguları bütün bir grup olarak listelenmiş ve tartışılmıştır.

Kritik sorular üretilir ve oluşturulur.

4. AŞAMA

- *Sanat eserlerinin seçimi ve eleştirel sorularımızla ilişkilendirilmesi*

1. Eğitimci 2 sanat eseri sunar:

a) Alamancı Deme (şiir) – Ozan Arif

<http://www.ozan-arif.net/index.php/siirler/item/2321-ne-demek-alamanci>

Ozan Arif Alamancı Deme şiirinde Almanya'da hayat sürdürebilmenin ve para kazanmanın, kendi memleketinde ise geldiğin Alamancı olarak anılmanın, evlatlarını Türk kültüründen uzak büyütmenin ne kadar zor bir durum olduğundan yakınıyor.

Şiirden alıntı:

Nesini anlatsam sana nesini,
Yirmi yıl dinledim çanın sesini,
Almanya'nın pisliğini pasını,
Silerek kazandım ben bu parayı.

b) Elin Memleketinde (şiiir) – Ali KOÇAK

<http://www.edebiyatdefteri.com/siir/1149925/elin-memleketinde.html>

Şair şiiirinde memleket özleminden, gurbette zor zamanlarında dost dediği insanların ihanetleriyle karşılaştığından bahsediyor.

Şiiirden alıntı:

Gurbet ateşii düşmüş yüreğime
Neler gelmedi ki garib serime
Hainler ateş düşürdü evime
Bu yaban elinin memleketinde
Bu şehrin caddeleri bana yol oldu
Akan gözyaşlarım taşıtı sel oldu
Dar günümde dostla düşman bel oldu
Bu yaban elinin memleketinde

Her eserin sunumundan sonra, kritik sorular ve tartışma...

Sanat eseri ile işlevsel olmayan görüş arasındaki ilişkiye ve önceki aşamada belirlenen eleştirel soruya özellikle dikkat etmek çok önemlidir. Böylece ekip yukarıdakilere dayanarak karar verir (seçtiklerini varsayalım :))

Sanat eserleri	Sanat eseri ile işlevsel olmayan görüş arasındaki ilişki ve eleştirel soru		
	1. soru:	2. soru:	3. soru:
1. Alamancı Deme (şiiir) – Ozan Arif			
2. Elin Memleketinde (şiiir) – Ali KOÇAK			

5. AŞAMA

- *Estetik deneyim yoluyla eleştirel düşünme - Perkins modelini (1994) uygulama*

1. Perkins modelinin uygulanması

a) Eğitim alanlar, sanat eserini, diledikleri sürece, yorum yapmadan veya değerlendirmeden, dikkatlice ve yavaşça gözlemlemeye davet edilirler (Düşünme sürecini etkinleştirmek için hazırlık aşaması). Daha sonra, ilk ve yüzeysel yorumlarını ifade etmeleri ve aşağıdaki gibi bazı soruları cevaplamaları istenir:

- İlk düşünceleriniz, ilk tepkileriniz, ilk duygularınız, ilk sorularınız nelerdir?
- Sanat eserinde ilginç bir şey fark ettiniz mi?
- Daha fazla açıklamaya ihtiyaç duyduğunuz bir şey var mı?

b) Eğitim alanlar, sanat eserini henüz kesin sonuçlar çıkarmaya çalışmadan, açık bir zihinle ve yaratıcı bir tavırla gözlemlerler. Hiçbir şeyi sorgulamadan kabul etmemeleri, ancak tüm olası parametreleri daha yaratıcı bir bakışla ele almaları istenir. Olası sorular:

- Daha önce fark etmediğiniz bir olay ya da “hikâye” var mı?
- Sanat eserinin sürprizleri nelerdir? (örneğin, garip nesnelere, renk kombinasyonları, anahtar bir unsur, insanların alana dâhil edilmesi, vb.).
- Sanat eserinde “mesaj”ı ve olası sembolleri arayın.

c) Eğitim alanlar, önceki iki aşamada öğrenilenleri kullanarak, sanat eserini ayrıntılı ve derinlemesine gözlemlemek için, duygularını ifade eder, daha derine iner ve eleştirel bir yaklaşım benimseyerek sorularına cevap vermeye, sonuçlar çıkarmaya ve sanat eserinin arkasındaki daha derin anlamları bulmaya çalışırlar. Olası sorular:

- Projenin hangi unsurları (teknik veya tematik) anlam veya önem katıyor?
- Şimdiye kadar işlediğiniz temel sorulara şimdi hangi cevapları veriyorsunuz?

d) Bu, bütüncül gözlem aşamasıdır, eğitim alanlar, sentez halinde, önceki aşamaların deneyimlerini hesaba katarak esere tekrar bakarlar ve eser üzerine derinlemesine düşünürler.

Aynı prosedür, ele almak için seçilen ikinci sanat eseri için de takip edilir ve ortaya çıkan fikirler incelenen konunun unsurları ile ilişkilendirilerek bununla ilgili eleştirel düşünceyi pekiştirir.

Eğitim alanların bireysel çalışmaları yerine, aynı süreç fikirlerini genel olarak sundukları ve görüşlerini sentetik olarak değerlendirdikleri **gruplar halinde** de uygulanabilir.

6. AŞAMA

- *Öncüllerin yeniden değerlendirilmesi*

1. Eğitim alanlar, (aynı) 3'lü gruplarda, sanat eserlerinin gözlenmesi sırasında yaşadıklarına dair küçük bir metin yazarlar ve sonra metni genele sunarlar (2. aşamadaki ile aynı konuda).
2. Bu metni 2. aşamada yaptıkları metinle karşılaştırırlar ve ilk düşüncelerinin ve öncüllerinin dönüşümleri vurgulanır.
3. Ortaya çıkan tüm fikir ve önerilerin sentezlendiği genel tartışma.
4. Ekip dönüşümlü öğrenme deneyiminde işbirlikçi bir çalışma yapabilsin diye önceki ve sonraki 2 metin, vurgulamalar ve son düşünceler büyük bir kâğıda yazılabilir (bazıları kâğıda yapıştırılabilir).

DEĞERLENDİRME (KAPANIŞ)

Herkes tercih ettiği en az bir çıkartma (yüz ifadesi) seçer, neden bunu veya bunları seçtiğini ve başlangıçtakinden/başlangıçtakilerden farklıysa neden farklı olduğunu açıklar.

BİBLİYOGRAFİK REFERANSLAR

- Kokkos, A. (2009 a). Estetik deneyim yoluyla dönüştürücü öğrenme. Bermuda'da Columbia Üniversitesi tarafından düzenlenen *8. Uluslararası Dönüştürücü Öğrenme Konferansı Sunumu*, 18-20/11/2009. http://edu4adults.blogspot.com/2010/03/blog-post_09.html adresinden 10/10/2018 tarihinde alınmıştır.
- Kokkos, A. (2009 b). Sanatla temas yoluyla yaratıcılığın geliştirilmesi. *1. Helenik Ulusal Sanat ve Çevre Eğitimi Konferansı*. 11/10/2018 tarihinde http://www.ekke.gr/estia/Cooper/Praktika_Synedrio_Evgenidio/Files/Text_files/II_Kentrikes_Eisigiseis/Kokkos_k_eisigisi.pdf adresinden alınmıştır.
- Kokkos, A. (2009 c). Estetik Deneyimle Dönüştürücü Öğrenme: *Teorik çerçeve ve uygulama yöntemi*. http://www.adulteduc.gr/images/mm_aisthitiki_empeiria.pdf adresinden 11/10/2018 tarihinde alınmıştır.
- Kokkos, A. ve arkadaşları (2011): *Sanat yoluyla eğitim*. Atina, Metaichmio.
- Mega, C. (2010). Yetişkin eğitiminde görünür düşünce: bir metodoloji önerisi. D. Vergidis & A. Kokkos'ta (düzen.), *Yetişkin Eğitimi, uluslararası yaklaşımlar ve Yunan güzergâhlar*. Atina: Metaichmio.
- Kokkos, A. (2013). *Yetişkin eğitimi ve yükseköğretim eğitimi: eğitim alanlar ve öğretmenlerde estetik deneyim yoluyla eleştirel düşünme geliştirme olasılığının araştırılması*. Doktora tezi. Patras: Eğitim Bilimleri ve Erken Çocukluk Eğitimi Bölümü, Patras Üniversitesi.
- Freire, P. (1974). *Ezilenlerin Pedagojisi*. Atina: Rappa basımları.
- Mezirow, J. ve arkadaşları (2009). *Dönüştürücü öğrenme*. Atina: Metaichmio.
- Perkins, D. (1994): *Akıllı göz: sanata bakarak düşünmeyi öğrenme*. Harvard Eğitim Enstitüsü.